Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 188 (688) ♦ Вівторок, 5 жовтня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

Росія. Жовтень. Сезон революцій

Рецепт відомий: «Уряд коливається. Треба добити його щоб там не було! Затримка у виступі смерті подібна». (Ленін «Лист членам ЦК». Написано 24 жовтня (6 листопада) 1917 р.).

В Москві не поділили владу мирним шляхом. І народ опинився по різні боки барикад. Пролилася кров. Дай, Боже, народові Росії розібратися у всьому. Дай і йому, і нам краплину щастя.

Борис ЄЛЬЦИН:

Усе, що відбувалося і поки що відбувається в Москві, — заздалегідь спланований збройний заколот. Він організований комуністичними реваншистами, фашистськими поводирями, частиною колишніх депутатів, представників Рад. Ті, хто розмахує червоними прапорами, знову закривавили Росію...

Москва. 4 жовтня. Бронетранспортери урядових військ повністю оточили будинок «Білого дому» й вийшли на вогневий рубіж. Танки ведуть вогонь по «Білому дому». Є поранені й убиті.
На знімку: в районі «Білого дому».

Фото Р. ДЕНИСОВА, А. ШОГІНА. ІТАР-ТАРС.

На зв'язку Москва

Бої на вулицях

У неділю о 4-й вечора ми [illegible]ишили біля Останкін[illegible]их ставків свою машину й вирішили прогулятися садом. Людей було багато. Після тижня погодної нестабільності й політичної непередбачуваності з'явилася надія, що буря «серед властей» вщухатиме. У Всеросійському виставочному центрі (колишня ВДНГ) працювали всі ярмарки й численні ларки.

Ми ще не знали тоді, що через дві години це місце, ці ставки й автостоянка стануть справжнім полем битви.

Бойовики прибували до Москви за наказом Руцького з різних місць. Озброювалися, займали заздалегідь відведені рубежі. Вони їхали поїздами, електричками, власними машинами, чітко виконуючи інструкції невідомого центру. «Білодомівські» змовники тим часом зволікали, зображуючи прагнення домовитися з Єльциним і Чорномирдіним.

Атака бойовиків була несподівана.

(Продовження на 2-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ
глав держав у зв'язку з подіями в Москві 3 — 4 жовтня

Антидемократичні сили переступили ту межу, про яку не раз говорилось. У Москві пролилась кров, і винуватці цього поставили себе поза законом. Ніякі політичні цілі не можуть виправдати авантюризму незаконних збройних формувань, які зірвали переговорний процес і призвели до людських жертв.

Разом з народом Росії, з яким історично пов'язана доля наших народів, ми глибоко переживаємо те, що сталось, і висловлюємо співчуття сім'ям загиблих.

Закликаємо всіх росіян виявити розсудливість і витримку в ці критичні години. Ми віримо, що Президент і уряд Росії зроблять усе для того, щоб спинити провокаторів і захистити демократію.

Ми готові докласти всіх можливих політичних зусиль, щоб не допустити нових людських жертв.

Сподіваємось, що наше звернення буде підтримане й іншими державами СНД.

Президент Республіки Казахстан Н. НАЗАРБАЄВ
Президент Республіки Узбекистан І. КАРІМОВ
Президент України Л. КРАВЧУК
Президент Киргизької Республіки А. АКАЄВ
В. о. Президента Азербайджанської Республіки Г. АЛІЄВ
Президент Республіки Вірменія Л. ТЕР-ПЕТРОСЯН

Думка оглядача

Уроки кривавої неділі

Спроба реваншистських сил у Москві реанімувати диктатуру не була несподіваною. Кривава неділя 3 жовтня стала закономірним фіналом багатомісячного протистояння властей. І звинувачувати сьогодні в трагедії тільки Хасбулатова та Руцького, мабуть, неправильно. Очевидно, що заколот червоно-коричневих було спровоковано і Президентом Б.Єльциним.

(Закінчення на 2-й стор.)

Про червоно-коричневу загрозу та завдання України

З останніх подій у Москві маємо засвоїти кілька уроків.

Перше. Не можна недооцінювати сили червоно- коричневих, небезпеки, яка таїться в їхній діяльності. Що до них треба діяти активно і принципово. Ці люди не мають совісті і свій народ вони розглядають лише як рабів або гарматне м'ясо.

Нові жертви в Москві — це плата за безпечність і непослідовність російських властей і російського суспільства у справі справедливого покарання гекачепістів.

Друге. Національно-демократичним силам в Україні, всьому українському народові треба ні на мить не розслаблятися перед загрозою реставрації російської імперії, реставрації комуністичної тоталітарної системи як в Росії, так і в Україні. Російські червоно-коричневі і українські червоно-коричневі діють узгоджено і розраховують на підтримку одні одних. Найменші антидемократичні, антидержавні дії червоно-коричневих мають негайно дістати найрішучішу відсіч громадян України і владних структур.

Третє. Смута в Росії триватиме досить довго. Вона проявлятиметься в різних формах. В Росії ще досить довго домінуватиме революційне право. Тому Україна, в першу чергу українська влада, має остаточно визначитися в бік Заходу, переорієнтуватися на реальне входження до Європи в політичному, економічному, військовому аспектах. Україна не повинна позбуватися своєї ядерної зброї до того часу, доки не буде створено надійної системи забезпечення національної безпеки. Україна має негайно вийти з СНД, здійснювати активну політику в ділянці регіональної інтеграції в південному та західному напрямах.

Україні потрібні негайні радикальні політичні, економічні та соціальні реформи в інтересах всього народу. Без них вона є надзвичайно вразливою до будь-яких небажаних зовнішніх впливів, і в першу чергу зі сходу.

Четверте. Події в Москві ще раз засвідчили неефективність і навіть помилковість політики західних держав щодо розв'язання проблеми нестабільності на терені колишнього СРСР. В системі заходів, зокрема під час допомоги посткомуністичним державам, недооцінювалося значення держав так званого «близького зарубіжжя».

Іван ЗАЄЦЬ,
народний депутат України,
голова Народної Ради.

На ЧФ усе спокійно

Події у Москві були обговорені 4 жовтня на екстреному засіданні військової ради ЧФ. Враховуючи всю складність цієї ситуації, а також особливий статус флоту, військова рада прийняла рішення зберігати витримку і спокій на кораблях і у військових частинах, продовжувати здійснювати свою місію по захисту південних кордонів країн співдружності. Біля приміщення штабу ЧФ було виставлено пікет представників «Фронта национального спасения». Вони вимагали, щоб флот підтримав Верховну Раду Російської Федерації і «президента Руцького». Голову «Фронта национального спасения» Олександра Круглова запросив до штабу командуючий ЧФ адмірал Е. Балтін і переконав у недоцільності таких дій.

Олександр ПІЛАТ.

ЗАЯВА
Міністерства закордонних справ України

Сьогоднішні події у столиці Росії викликають стурбованість в Україні, як і в усьому світі. Безвідповідальні авантюристичні заклики з боку Верховної Ради Росії зробили свою справу: знехтувано думку міжнародної громадськості, перервано мирний переговорний процес, спрямований на пошук шляхів виходу з конституційної кризи, було використано зброю, внаслідок чого пролилася кров.

В Україні рішуче засуджують ті сили, що вдалися до зброї та інших насильницьких дій, бо продовження конфронтації становить небезпеку не лише для однієї з ядерних держав, а й для всього світу. Сподіваємося, що уряд Росії вживе всіх необхідних заходів, щоб припинити кровопролиття.

Демократія в Росії в небезпеці! Ми підтримуємо уряд і ті сили, що борються за демократію в Росії!

Закликаємо росіян виявити мудрість, виваженість, витримку і рішучість у боротьбі за нову демократичну Росію, не дозволити повернути назад хід демократичних перетворень.

БОЇ НА ВУЛИЦЯХ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Коли ми поверталися з Останкіна, вже палали машини на Садовому кільці, а весь центр міста було перекрито міліцією. Ми побачили, як організовано виконуються накази людей у цивільному, але з явно військовою виправкою. Бойовики розділилися на кілька груп. На Смоленській площі вони накинулися на озброєних щитами й кийками солдатів строкової служби з флангів і з тилу. Знущанням з ні в чому не винних 18-річних хлопців не було меж. Їм плювали в обличчя, били чим попало, навіть тих, хто вже лежав на асфальті. Але цю «роботу» було надано «зондеркомандам». Головні ж сили кинулися на захоплення військової техніки й міських автобусів. Не хотілося б розповідати про те, що читачі могли бачити на екранах своїх телевізорів. Краще про те, що залишилося за кадром. По Москві на величезній швидкості їздили грузовики, відібрані в армії. На їхніх дверцятах були написані непристойності. Озвірілі бандити, відчувши вседозволеність і запах крові, стріляли в повітря з автоматів, підпалювали автомобілі.

На 6 вечора прийшли на роботу всі співробітники українського посольства. У цей час ще можна було пройти і проїхати Тверською. Та вже будувалися барикади біля Мосради, прихильники Президента й уряду перегороджували найближчі вулички й перехрестя всім, що потрапляло під руки. Ми бачили з нашого посольства, як люди різного віку розбирали будівельні риштування, як формували загони й дружини. Можу підтвердити: у цих людей не було зброї. А в цей час бандити вже трощили будинок телецентру в Останкіні. Десь близько по на десяту вечора ми вперше почули поблизу автоматні черги. Хто це стріляв, для нас залишилося загадкою. Приблизно у той самий час тарсівський телетайп у посольстві «відстукав» останнє повідомлення: «Будинок агентства захоплений озброєною бандою». З «білого дому» генерал Макашов хвалився по радіо: це зробили його люди. Щоправда, швидко відійшли — ми бачили, як від Мосради поспішили на допомогу тарсівцям спецназівці в зелених камуфляжних касках з автоматами напереваги. Телетайп знову заговорив.

Цілу ніч у посольстві було чути постріли.

В середині ночі на московських вулицях ми зустріли колег з «Комсомольской правды» і радіо «Эхо Москвы», котрі йшли пішки з інституту Скліфосовського. Вони розповіли, що бачили там кілька трупів. За словами лікарів, ці люди — випадкові перехожі, а доставив їх на якомусь «Запорожці», проїжджаючи мимо, москвич. Вбиті й поранені надходили з Останкіна. У самому інституті ніхто не був готовий до такого повороту подій. Не вистачало елементарних ліків, бинтів, не було донорської крові.

По журналістському «телетайпу» ми підтримували зв'язок з колегами з московських видань. Усі вони говорили звечора про якісь урядові війська, котрі нібито підходили до міста. Але ніяких військ не було.

І тільки глибокої ночі в районі Білоруського вокзалу чітко розрізнили ревіння танків, а потім побачили і колону броньованих машин. Це були урядові війська, що йшли на облогу «білого дому».

На світанку стало відомо, що московські змовівці на межі міста затримали і після короткого бою роззброїли загін військово-морських офіцерів. З якого флоту ці люди, так і з'ясувати і не вдалося. Дізналися тільки, що командир загону капітан 1 рангу Остапенко застрелився, коли зрозумів, що справа безнадійна. Загинув і один моряк із цього підрозділу, який йшов на допомогу розпущеному парламентові.

Ранок настав несподівано. Години о 7-й ми опинилися біля самого «білого дому», потрапивши сюди з боку площі Повстання. Побачили танки, що спускалися з мосту від Кутузовського проспекту, а за ними кілька бронетранспортерів. Техніка розвернулася в бойовий порядок і тут же врізалася у барикаду на площі Вільної Росії. Трасери розтинали повітря над нами, вдарили великокаліберні кулемети. Годинник показував 8 ранку.

Ми сховалися за кам'яним виступом біля американського посольства і звідти спостерігали за тим, що відбувалося. Почалася стрілянина по урядових військах, які наступали. Неподалік запалала машина. Залишатися й далі в нашому укритті було вже небезпечно, і ми відступили до Садового кільця. У цей момент з боку Смоленської площі до метро «Баррикадна» звертала довга колона бронетранспортерів десантних військ.

З сусідньої вулиці вигулькнули грузовики з озброєними солдатами. Стрільба вже стояла страшна. Треба відзначити, що в цей момент прилеглі до «білого дому» вулиці не були перекриті. Садовим кільцем мчали, як і в звичайні дні, легкові автомобілі. До «білого дому» збиралися сотні роззяв. Основна частина народу розташовувалася навпроти, в районі готелю «Україна». Американська компанія Сі-ен-ен почала прямий репортаж про штурм. Ми ж спостерігали за подіями по монітору. Ось, ховаючись за бронетранспортери, рушили вперед наступаючі, ось спробували прорватися на допомогу своїм прибічники парламенту з заточками й металевими палицями. По них ударили кулеметом з бронетранспортера. Ось упав скошений чергою боєць-десантник... Кинулися люди, витягуючи пораненого з поля бою.

Майже цілу добу на вулицях і площах російської столиці йшов справжній бій. Звуки бойовища долітали до багатьох районів Москви. Коли ці рядки диктувалися в номер, бої в центральних районах столиці не змовкали. Чувся тріск автоматів і гупання танкових гармат. Однак ставало ясно, що урядові війська почали оволодівати ситуацією. Продовжував горіти «білий дім» і мерія (будинок колишньої РЕВ).

Лілія ГЕОРГІЄВА.

Уроки кривавої неділі

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Адже згадаймо кроки політичного лідера Росії. Спочатку, коли реваншистські сили на чолі з колишнім спікером парламенту Р. Хасбулатовим та колишнім віце-президентом О. Руцьким крок за кроком набирали силу, Єльцин все це байдуже споглядав. Так само, як і діяльність відверто профашистських сил на кшталт Фронту національного порятунку. Коли ж антидемократичні сили згрупувалися й почали стягувати до Москви бойовиків, російський Президент вдався до заходів, які просто не могли не призвести до кровопролиття. Адже сподіватися, що після розпуску парламенту і заборони з'їзду народних депутатів Хасбулатов, Руцькой, Бабурін, Анпілов, Константинов розійдуться по домівках пити чай, м'яко кажучи, наївно. Якби Борис Миколайович справді вболівав за благополуччя свого народу, а не ставав на прю з колишніми політичними соратниками через власні амбіції, він би зголосився на одночасні перевибори всіх гілок влади ще влітку. Як бачимо, жадоба влади виявилася сильнішою за здоровий глузд.

Сьогодні на вулицях Москви танки. Політики Росії знову, попри всі закони та військові статути, використовують армію не за призначенням. Чому ж багатотисячний московський ЗМОП (ОМОН), полки внутрішніх військ виявилися безпорадними перед натиском бойовиків Руцького? Було соромно спостерігати по телебаченню, як троє бойовиків з АКМами в руках женуть московськими вулицями батальйони переляканих міліціонерів. Все це результат відбору і підготовки особового складу МВС. Так само, як і в нас, цих хлопців беруть до міліції після служби у війську, без належної підготовки в нелегкій справі охорони громадського порядку. Міліціонер — це фах, а не тимчасова робота для сільських хлопців, яких приваблює немала платня і столична прописка.

Які уроки для України дали московські події? Найперше, вони показали, що фашистсько-комуністичні сили використовують свободу і демократію, щоб захопити владу. А захопивши її, топлять країну в крові і перетворюють її в концентраційний табір. Так було завжди. Згадаймо хоч би перемогу більшовицького перевороту в жовтні 1917 року. Використавши свободи слова, друку, зборів, більшовики тоді залили країну кров'ю, а після своєї перемоги політичних опонентів просто фізично знищили. Так діють вони і нині. Легалізація комуністичної партії в Україні, поблажливе ставлення до її «діяльності» з боку властей може дорого обійтися нашому народові. Московські події це наочно продемонстрували.

І ще. Зниження боєздатності особового складу МВС призводить до трагічних наслідків. Створення в Україні парадних військ за рахунок моторесурсів, арсеналів зброї, спорядження МВС різко знизило потенціал міліції. Не доведи, Боже, трапиться щось подібне до московських подій у нас завтра — чи буде кому боронити конституційний лад?

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Продиктовано в номер

ПІД МАСКОЮ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

— У Москві відбулася спроба контрнаступу комуністично-імперських сил, — переконаний В'ячеслав Чорновіл. — Справа вже не в тому, конституційний був указ Єльцина від 21 вересня чи ні. Реваншисти вдалися до акції відвертого бандитизму, розв'язавши кровопролиття на вулицях російської столиці.

Голова Народного Руху України, застерігаючи керівників держави від подібної долі, в разі примирення з реваншистськими силами в Криму та в Донбасі, робить резюме: «Комуністична ідеологія, навіть замаскована під парламентаризм, може нести людям лише насильство, руйнацію чи смерть».

СЛАВА БОГУ, КУЛІ НЕ ДОЛІТАЛИ ДО КИЄВА

«Трагічні події в російській столиці, — вважає лідер Демократичної партії Володимир Яворівський, — ще раз змушують задуматись щодо доцільності об'єднуватися у всілякі союзи».

— Слава Богу, — говорить він, — що кулі не долітали до Києва. Тепер дуже важливо зробити з цього правильний висновок демократичним силам, парламенту, народу і його Президенту. Нам потрібен тільки професіональний парламент. Думати про це треба під час прийняття Закону про вибори.

МИ ПРОТИ ТАКОГО ЕКСПОРТУ!

— Єдине, чого не хотілося б, — експорту цих подій, — ...зав лідер Партії зелених України Віталій Кононов. — Хотіло... щоб це врахував наш Президент.

НАШІ КОМУНІСТИ ПІДУТЬ ІНШИМ ШЛЯХОМ?

— Суть проблеми полягає в тому, — вважає голова Спілки комуністів України Юрій Соломатін, — що у збройній сутичці були втягнуті окремі екстремісти. Наша організація засуджує передусім антиконституційні дії демократа Єльцина, які спровокували протистояння. Винні як ліві, так і праві, що не зайшли в конституційне поле. А для того, щоб зрозуміти Хасбулатова і Руцького, потрібен час і зняття інформаційної блокади. Події в Москві висвітлюються однобічно.

3 ЖОВТНЯ 93-го В ЖОВТЕНЬ 17-го

Голова секретаріату УРП Тамара Просяник повідомила, що Українська Республіканська партія готує офіційну заяву з ...воду московських подій. На думку пані Тамари, моско...ий путч — ще одна спроба повернути Росію на старі рейки. А для тих, хто прагне загнати Україну в новий Союз, який зараз називається економічний, — нова інформація для роздумів. Українська Республіканська партія загалом підтримує демократичні сили Росії. Але і має ряд застережень. Зокрема, готується звернення до Президента України з вимогою посилити охорону наших кордонів, щоб заколот в Росії не мав змоги перекинутися в Україну.

Записали Сергій ТЕРТИЙ і Наталя КАЛ...

СЕВАСТОПОЛЬСЬКІ БОЙОВИКИ ЛЕТЯТЬ НА РЕПЕТИЦІЮ?

Як заявив вашому кореспонденту голова севастопольського комітету «Фронт национального спасения», голова так званого «Российского народного совета Севастополя» депутат ВР Криму і Севастопольської міськради О. Круглов, «3 жовтня до Москви відправлено 11 добровольців для захисту демократії в Росії». Круглов назвав Б. Єльцина злочинцем. О. Круглов також повідомив, що в ніч з 3 на 4 жовтня по вулиці Велика Морська, в будинку під номером 3 йшов запис добровольців, які 4 жовтня вилетять спеціальним рейсом до Москви.

«Єльцин стверджує, що кров у столиці нашої Батьківщини сіють звезені з усієї країни бойовики. Але це не бойовики, це істинні патріоти нашої вітчизни. І я дуже радий, що севастопольці жваво відгукнулися на мій заклик влитися в бойові загони народної дружини, полетіли в Моск... захистити там демократі...».

Круглов, який весь час заявляв, що «Севастополь удасться зробити руським, але, на жаль, із кров'ю», тепер, очевидно, проводить свою першу репетицію в Москві.

Олександр ПІЛАТ.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО ВИКОНУЮЧОГО ОБОВ'ЯЗКИ МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

У зв'язку з постановами Верховної Ради України від 21 вересня 1993 року «Про Уряд України» та «Про доручення Уряду України» **постановляю:**

1. Звільнити МОРОЗОВА Костянтина Петровича від виконання обов'язків Міністра оборони України згідно з поданою ним заявою і зарахувати його в резерв Головнокомандуючого Збройними Силами України.

2. Призначити БІЖАНА Івана Васильовича виконуючим обов'язки Міністра оборони України.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
4 жовтня 1993 року

Офіційно

ВИСЛОВЛЕНЕ ЩИРЕ СПІВЧУТТЯ

Президент України Леонід Кравчук надіслав Президентові Республіки Індія Шанкеру Даялу Шармі співчуття, в якому говориться: «З глибоким сумом дізнався про страшне стихійне лихо, що спіткало Вашу країну, — землетрус у штаті Махараштра, який спричинив трагічну загибель людей і великі матеріальні збитки.

Поділяємо горе індійського народу і висловлюємо щире співчуття з цього приводу».

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО НОТАРІАТ

Цей Закон встановлює порядок правового регулювання діяльності нотаріату в Україні.

РОЗДІЛ I. НОТАРІАТ В УКРАЇНІ

ГЛАВА 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття нотаріату. Органи і посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії

Нотаріат в Україні — це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Вчинення нотаріальних дій в Україні покладається на нотаріусів, які працюють в державних нотаріальних конторах, державних нотаріальних архівах (державні нотаріуси), або займаються приватною нотаріальною діяльністю (приватні нотаріуси).

Документи, оформлені державними і приватними нотаріусами, мають однакову юридичну силу.

У населених пунктах, де немає нотаріусів, нотаріальні дії, передбачені статтею 38 цього Закону, вчиняються уповноваженими на це посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів.

Вчинення нотаріальних дій за кордоном покладається на консульські установи України, а у випадках, передбачених чинним законодавством, — на дипломатичні представництва України.

Посвідчення заповітів і доручень, прирівняних до нотаріальних, може провадитись особами, вказаними у статті 40 цього Закону.

Стаття 2. Правова основа діяльності нотаріату

Правовою основою діяльності нотаріату є Конституція України, цей Закон, інші законодавчі акти України.

Стаття 3. Нотаріус

Нотаріусом може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут) і пройшов стажування протягом шести місяців в державній нотаріальній конторі або у нотаріуса, що займається приватною нотаріальною практикою, склав кваліфікаційний іспит та одержав свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість.

Нотаріус не може перебувати в штаті інших державних, приватних та громадських підприємств і організацій, займатися підприємницькою і посередницькою діяльністю, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім тієї, яка передбачена абзацом другим статті 4 цього Закону, а також викладацької і наукової у вільний від роботи час.

Стаття 4. Права нотаріуса

Нотаріус має право:

витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій;

складати проекти угод і заяв, виготовляти копії документів та виписки з них, а також давати роз'яснення з питань вчинення нотаріальних дій і консультації правового характеру. Чинним законодавством нотаріусу можуть бути надані й інші права.

Стаття 5. Обов'язки нотаріуса

Нотаріус зобов'язаний:

здійснювати свої професійні обов'язки відповідно до цього Закону і принесеної присяги;

сприяти громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз'яснювати права і обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду;

зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій;

відмовити у вчиненні нотаріальної дії в разі її невідповідності законодавству України або міжнародним договорам.

Стаття 6. Присяга нотаріуса

Особа, якій вперше надається право займатися нотаріальною діяльністю, в управлінні юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій в урочистій обстановці приносить присягу такого змісту:

«Урочисто присягаю виконувати обов'язки нотаріуса чесно і сумлінно, згідно з законом і совістю, поважати права і законні інтереси громадян і організацій, зберігати професійну таємницю, скрізь і завжди берегти чистоту високого звання нотаріуса».

Стаття 7. Вчинення нотаріальних дій

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, у своїй діяльності керуються законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, а на території Республіки Крим, крім того, — законодавством Республіки Крим, наказами Міністра юстиції України, нормативними актами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Нотаріуси у встановленому порядку в межах своєї компетенції вирішують питання, що випливають з норм міжнародного права, а також укладених Україною міждержавних угод.

Стаття 8. Додержання таємниці вчинюваних нотаріальних дій

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, зобов'язані додержувати таємниці цих дій.

Довідки про вчинені нотаріальні дії та документи видаються тільки громадянам та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

На письмову вимогу суду, арбітражного суду, прокуратури, органів дізнання і слідства довідки про вчинені нотаріальні дії та документи видаються у зв'язку з кримінальними, цивільними або господарськими справами, що знаходяться у їх провадженні.

На письмову вимогу державної податкової інспекції видаються довідки, документи і копії з них, необхідні для визначення правильності стягнення державного мита та цілей оподаткування.

Довідки про заповіти видаються тільки після смерті заповідача.

Обов'язок додержання таємниці вчинюваних нотаріальних дій поширюється також на осіб, яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків.

Вказані в частинах першій і шостій цієї статті особи, які винні в порушенні таємниці вчинюваних нотаріальних дій, несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 9. Обмеження в праві вчинення нотаріальних дій

Нотаріус та посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, не вправі вчиняти нотаріальні дії на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, їх та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я і від імені працівників даної нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з приватним нотаріусом, або працівників даного виконавчого комітету. Посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів не вправі вчиняти нотаріальні дії також на ім'я і від імені даного виконавчого комітету. У зазначених випадках нотаріальні дії вчиняються в будь-якій іншій державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса чи у виконавчому комітеті іншої сільської, селищної, міської Ради народних депутатів. Посадові особи, перелічені у статті 41 цього Закону, не вправі посвідчувати заповіти та доручення на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка або своєї дружини, їх і своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер). Нотаріальні і прирівняні до них дії, вчинені з порушенням встановлених цією статтею правил, є недійсними.

Стаття 10. Кваліфікаційні комісії нотаріату

Для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, при управлінні юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій утворюється кваліфікаційна комісія нотаріату, положення про яку затверджується Міністерством юстиції України.

На підставі результатів складеного іспиту кваліфікаційна комісія нотаріату приймає рішення про можливість допуску особи до нотаріальної діяльності.

Особи, які не склали кваліфікаційний іспит, допускаються до його повторного складання не раніше, ніж через один рік.

Рішення кваліфікаційної комісії може бути оскаржено у Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату при Міністерстві юстиції України в місячний строк з дня вручення його копії заінтересованій особі.

Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 11. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю видається Міністерством юстиції України на підставі рішення кваліфікаційної комісії нотаріату.

Відмова у видачі свідоцтва може бути оскаржена у суд в місячний строк з дня її одержання.

За видачу свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю вноситься плата, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути анульоване Міністерством юстиції України:

(Продовження на 4-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НОТАРІАТ»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про нотаріат» з 1 січня 1994 року.

2. До приведення законодавства України у відповідність з Законом України «Про нотаріат» застосовуються акти законодавства України в частині, що не суперечить цьому Законові.

3. Встановити, що без стажування і складання кваліфікаційного іспиту до нотаріальної діяльності допускаються нотаріуси, які на день вступу цього Закону в силу працювали в державних нотаріальних конторах, а також посадові особи Міністерства юстиції України, управлінь юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій, робота яких безпосередньо пов'язана з керівництвом та контролем за діяльністю нотаріату.

Управління юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій вправі продовжувати строки дії трудових договорів з державними нотаріусами, які не мають вищої юридичної освіти і призначені на посаду до вступу в силу Закону України «Про нотаріат». Дія трудових договорів у таких випадках може бути продовжена на строк не більше одного року з моменту вступу в силу цього Закону, а щодо осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах (університеті, академії, інституті) — до закінчення навчання.

4. Кабінету Міністрів України до 1 квітня 1994 року:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність із Законом України «Про нотаріат»;

привести рішення Уряду України у відповідність із цим Законом;

розробити і затвердити нормативні акти, необхідні для виконання положень цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України їх нормативних актів, що суперечать вказаному Закону.

5. Органам місцевої державної адміністрації привести прийняті рішення у відповідність із Законом України «Про нотаріат».

6. Рекомендувати органам місцевої виконавчої влади Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя сприяти виділенню приміщень для нотаріусів, які займаються приватною нотаріальною діяльністю, з наданням пільг по стягненню орендної плати.

7. Вважати таким, що втратив чинність Закон Української РСР від 25 грудня 1974 року «Про державний нотаріат» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1975 р., № 1, ст. 4; 1979 р., № 39, ст. 497).

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
2 вересня 1993 року

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО НОТАРІАТ

(Продовження. Початок на 3-й стор.).

1) з власної ініціативи нотаріуса;

2) за поданням управління юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у випадках:

а) втрати громадянства України або виїзду за межі України на постійне проживання;

б) винесення щодо нотаріуса обвинувального вироку суду, який набрав чинності;

в) винесення ухвали про застосування щодо нотаріуса примусових заходів медичного характеру, що набрала законної сили;

г) винесення постанови про припинення кримінальної справи щодо нотаріуса з нереабілітуючих підстав;

д) винесення рішення суду, що набрало законної сили, про обмеження дієздатності особи, яка виконує обов'язки нотаріуса, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою, оголошення її померлою;

е) неодноразового порушення нотаріусом чинного законодавства при вчиненні нотаріальних дій або грубого порушення закону, яке завдало шкоди інтересам держави, підприємств, установ, організацій, громадян;

є) невідповідності нотаріуса займаній посаді внаслідок стану здоров'я, що перешкоджає нотаріальній діяльності;

ж) порушення нотаріусом вимог, передбачених частиною другою статті 3, частиною першою статті 8 та статтею 9 цього Закону.

Рішення про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути оскаржено до суду в місячний строк з дня його одержання.

Стаття 13. Стажист нотаріуса

Стажистом нотаріуса може бути особа, яка має вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут).

Стажист нотаріуса проходить стажування в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса.

Умови роботи визначаються трудовим контрактом між стажистом та приватним нотаріусом чи державною нотаріальною конторою з додержанням законодавства про працю.

Нотаріус забезпечує підготовку стажиста до нотаріальної діяльності.

Не може бути стажистом нотаріуса особа, зазначена в частині другій статті 3 цього Закону.

Стаття 14. Нотаріальне діловодство і звітність

Правила ведення нотаріального діловодства затверджуються Міністерством юстиції України за погодженням з Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України і є обов'язковими для всіх нотаріусів.

Державні нотаріальні контори і приватні нотаріуси ведуть встановлену статистичну і бухгалтерську звітність і подають управлінням юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій і фінансовим органам відомості та інші документи, пов'язані з нарахуванням та сплатою податків до бюджету та інших платежів.

Стаття 15. Мова нотаріального діловодства

Мова нотаріального діловодства визначається статтею 20 Закону Української РСР «Про мови в Українській РСР». Якщо особа, яка звернулась за вчиненням нотаріальної дії, не знає мови, якою ведеться діловодство, тексти оформлюваних документів мають бути перекладені їй нотаріусом або перекладачем.

Стаття 16. Об'єднання нотаріусів

Нотаріуси можуть об'єднуватися у регіональні, загальнодержавні, міжнародні спілки та асоціації.

Об'єднання нотаріусів представляють їх інтереси у державних та інших органах, захищають соціальні та професійні права нотаріусів, здійснюють методичну і видавничу роботу, можуть створювати спеціальні фонди і діють відповідно до своїх статутів.

ГЛАВА 2

ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ КОНТОРИ І ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ АРХІВИ

Стаття 17. Організація роботи державних нотаріальних контор

Державні нотаріальні контори відкриваються і ліквідуються Міністерством юстиції України.

Штати державних нотаріальних контор затверджуються управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій в межах встановленої для державних нотаріальних контор штатної чисельності і фонду заробітної плати.

Державна нотаріальна контора є юридичною особою. Очолює державну нотаріальну контору завідуючий.

Призначення на посаду державного нотаріуса та звільнення з посади провадиться управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Стаття 18. Керівництво державними нотаріальними конторами

Керівництво державними нотаріальними конторами здійснюється Міністерством юстиції України, Радою Міністрів Республіки Крим, державними адміністраціями областей, міст Києва і Севастополя.

Стаття 19. Оплата вчинюваних нотаріальних дій

За вчинення нотаріальних дій державні нотаріуси справляють державне мито у розмірах, встановлених чинним законодавством.

За надання державними нотаріусами додаткових послуг правового характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, а також технічного характеру справляється окрема плата у розмірах, що встановлюються управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Стаття 20. Утримання державних нотаріальних контор

Державні нотаріальні контори утримуються за рахунок державного бюджету.

Стаття 21. Відповідальність державного нотаріуса

Шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних або недбалих дій державного нотаріуса, відшкодовується в порядку, передбаченому законодавством України.

Стаття 22. Печатка державного нотаріуса

Державний нотаріус має печатку із зображенням Державного герба України, найменуванням державної нотаріальної контори і відповідним номером.

Стаття 23. Державні нотаріальні архіви

В обласних центрах, містах Києві, Сімферополі та Севастополі засновуються державні нотаріальні архіви, які є складовою частиною Національного архівного фонду і здійснюють тимчасове (до 75 років) зберігання нотаріальних документів.

Питання організації діяльності та компетенція державного нотаріального архіву визначаються положенням про нього, що затверджується Міністерством юстиції України за погодженням з Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Державний нотаріальний архів очолює завідуючий, який призначається на посаду і звільняється з неї управлінням юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації.

Мережа і штати державних нотаріальних архівів затверджуються в порядку, передбаченому для державних нотаріальних контор.

Державний нотаріальний архів є юридичною особою і має печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням.

ГЛАВА 3

ПРИВАТНА НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 24. Реєстрація приватної нотаріальної діяльності. Реєстраційне посвідчення

Реєстрація приватної нотаріальної діяльності провадиться управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за заявою особи, яка має свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю.

Реєстраційне посвідчення видається управлінням юстиції у 15-денний строк з моменту подачі заяви. Відмова у реєстрації приватної нотаріальної діяльності не допускається. Про видане реєстраційне посвідчення управління юстиції повідомляє податкову інспекцію за місцезнаходженням робочого місця нотаріуса.

В реєстраційному посвідченні вказуються територія діяльності приватного нотаріуса (нотаріальний округ) та адреса розташування його робочого місця.

Після отримання реєстраційного посвідчення приватний нотаріус зобов'язаний у тримісячний строк розпочати нотаріальну діяльність.

Якщо протягом цього строку без поважних причин нотаріус не приступить до роботи, за рішенням управління юстиції видане йому реєстраційне посвідчення може бути анульовано.

Приватний нотаріус вправі мати контору, укладати цивільно-правові та трудові договори, відкривати розрахунковий та інші рахунки в банках.

Стаття 25. Нотаріальний округ

Нотаріальний округ визначається управлінням юстиції за заявою нотаріуса відповідно до адміністративно-територіального поділу України. В містах, що мають районний поділ, округом діяльності нотаріуса є територія відповідного міста.

Приватний нотаріус повинен мати своє робоче місце в межах нотаріального округу.

Стаття 26. Печатка приватного нотаріуса

Приватний нотаріус має печатку із зазначенням посади, свого прізвища, імені та по батькові і округу діяльності.

Стаття 27. Відповідальність приватного нотаріуса

Шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних дій або недбалості приватного нотаріуса, відшкодовується в повному розмірі.

Стаття 28. Службове страхування приватних нотаріусів

Для забезпечення відшкодування заподіяної шкоди протягом строку, встановленого частиною четвертою статті 24 цього Закону, приватний нотаріус зобов'язаний укласти з органом страхування договір службового страхування або внести на спеціальний рахунок у банківську установу страхову заставу.

Страхова сума або страхова застава встановлюються у розмірі стократної мінімальної заробітної плати.

У разі витрачання коштів на відшкодування заподіяної шкоди приватний нотаріус зобов'язаний протягом одного року поповнити страхову заставу до встановленого розміру.

Розмір заподіяної шкоди визначається за згодою сторін або в судовому порядку.

Стаття 29. Порядок заміщення приватного нотаріуса

Якщо приватний нотаріус має намір припинити виконання своїх обов'язків на строк більше одного тижня, він зобов'язаний повідомити про це управління юстиції.

Приватний нотаріус може укласти угоду з іншим приватним нотаріусом про заміщення його у разі неможливості виконання ним своїх обов'язків, про що повідомляє управління юстиції.

Нотаріус не вправі виконувати свої службові обов'язки в період їх виконання особою, яка тимчасово його заміщує.

Стаття 30. Припинення приватної нотаріальної діяльності

Приватна нотаріальна діяльність припиняється, а реєстраційне посвідчення анулюється управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у випадках:

подання приватним нотаріусом письмового клопотання про припинення своєї діяльності;

анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю;

коли приватний нотаріус не уклав договір службового страхування чи не вніс страхову заставу для забезпечення відшкодування шкоди, передбачену статтею 28 цього Закону, або не поповнив страхову заставу до встановленого розміру;

коли приватний нотаріус без поважних причин не виконує своїх обов'язків протягом двох місяців і не повідомив про це управління юстиції;

невідповідності приватного нотаріуса займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок стану здоров'я, що на тривалий час перешкоджає нотаріальній діяльності.

Приватний нотаріус, діяльність якого припиняється, в місячний строк зобов'язаний передати документи, що стосуються вчинених ним нотаріальних дій, в державний нотаріальний архів.

Стаття 31. Оплата вчинюваних нотаріальних дій

Приватні нотаріуси за вчинення нотаріальних дій справляють плату, розмір якої визначається за домовленістю між нотаріусом та громадянином або юридичною особою.

Оплата додаткових послуг правового характеру, що надаються приватними нотаріусами і не належать до вчинюваної нотаріальної дії, провадиться за домовленістю сторін.

Стаття 32. Оподаткування доходу приватного нотаріуса

З доходу приватного нотаріуса справляється прибутковий податок за ставками, встановленими чинним законодавством України.

Стаття 33. Контроль за законністю діяльності приватних нотаріусів

Контроль за законністю виконання приватними нотаріусами своїх обов'язків здійснюється Міністерством юстиції України, управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

РОЗДІЛ II.

ПОВНОВАЖЕННЯ ЩОДО ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

Стаття 34. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних конторах

У державних нотаріальних конторах вчиняються такі нотаріальні дії:

1) посвідчуються угоди (договори, заповіти, доручення, шлюбні контракти та ін.);

2) вживаються заходи до охорони спадкового майна;

3) видаються свідоцтва про право на спадщину;

4) видаються свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя;

5) видаються свідоцтва про придбання жилих будинків з прилюдних торгів;

6) видаються дублікати документів, що зберігаються у справах нотаріальної контори;

7) накладається заборона відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна;

8) засвідчується вірність копій документів і виписок з них;

9) засвідчується справжність підпису на документах;

10) засвідчується вірність перекладу документів з однієї мови на іншу;

11) посвідчується факт, що громадянин є живим;

12) посвідчується факт перебування громадянина в певному місці;

13) посвідчується тотожність громадянина з особою, зображеною на фотокартці;

14) посвідчується час пред'явлення документів;

15) передаються заяви фізичних і юридичних осіб іншим фізичним і юридичним особам;

16) приймаються у депозит грошові суми та цінні папери;

17) вчиняються виконавчі написи;

18) вчиняються протести векселів;

19) пред'являються чеки до платежу і посвідчується неоплата чеків;

20) вчиняються морські протести;

21) приймаються на зберігання документи.

Законодавством України на державних нотаріусів може бути покладено вчинення й інших нотаріальних дій.

Стаття 35. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних архівах

Державні нотаріуси в державних нотаріальних архівах видають дублікати і засвідчують вірність копій і виписок з документів, які зберігаються в справах цих архівів.

Стаття 36. Нотаріальні дії, що вчиняються приватними нотаріусами

Приватний нотаріус вчиняє нотаріальні дії, передбачені статтею 34 цього Закону, за винятком:

1) накладання і зняття заборони відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна;

2) видачі свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя у разі смерті одного із подружжя;

3) видачі свідоцтва про право на спадщину;

4) вжиття заходів до охорони спадкового майна;

5) посвідчення договорів довічного утримання;

6) засвідчення справжності підпису на документах, призначених для дії за кордоном, а також посвідчення доручень для цієї мети.

Стаття 37. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів

У населених пунктах, де немає державних нотаріусів, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів вчиняють такі нотаріальні дії:

1) вживають заходів до охорони спадкового майна;

2) накладають та знімають заборону відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна.

У населених пунктах, де немає нотаріусів, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, окрім дій, передбачених у частині першій цієї статті, вчиняють також такі нотаріальні дії:

1) посвідчують заповіти;

2) посвідчують доручення;

3) засвідчують вірність копій документів і виписок з них;

4) засвідчують справжність підпису на документах.

Посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів не мають права оформляти документи, призначені для дії за кордоном.

Стаття 38. Нотаріальні дії, вчинювані консульськими установами України

Консульські установи України вчиняють такі нотаріальні дії:

1) посвідчують угоди (договори, заповіти, доручення та ін.), крім договорів про відчуження та заставу жилих будинків, квартир, дач, садових будинків, гаражів, земельних ділянок, іншого нерухомого майна, що знаходиться в Україні;

2) вживають заходів до охорони спадкового майна;

3) видають свідоцтва про право на спадщину;

4) видають свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя;

5) засвідчують вірність копій документів і виписок з них;

6) засвідчують справжність підпису на документах;

7) засвідчують вірність перекладу документів з однієї мови на іншу;

8) посвідчують факт, що громадянин є живим;

9) посвідчують факт знаходження громадянина в певному місці;

10) посвідчують тотожність громадянина з особою, зображеною на фотокартці;

11) посвідчують час пред'явлення документів;

12) приймають в депозит грошові суми і цінні папери;

13) вчиняють виконавчі написи;

14) приймають на зберігання документи;

15) вчиняють морські протести.

Законодавством України можуть бути передбачені й інші дії, що вчиняються консульськими установами України.

Стаття 39. Порядок вчинення нотаріальних дій

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами та посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів встановлюється цим Законом та іншими актами законодавства України.

Порядок вчинення нотаріальних дій консульськими установами встановлюється цим Законом, Консульським статутом України та іншими актами законодавства України.

Стаття 40. Заповіти і доручення, прирівнювані до нотаріально посвідчених

До нотаріально посвідчених документів прирівнюються:

заповіти громадян, які перебувають на лікуванні в лікарнях, інших стаціонарних лікувально-профілактичних закладах, санаторіях або проживають у будинках для престарілих та інвалідів, посвідчені головними лікарями, їх заступниками по медичній частині або черговими лікарями цих лікарень, лікувальних закладів, санаторіїв, а також директорами і головними лікарями зазначених будинків для престарілих та інвалідів;

заповіти громадян, які перебувають під час плавання на морських суднах або суднах внутрішнього плавання, що плавають під прапором України, посвідчені капітанами цих суден;

заповіти громадян, які перебувають у розвідувальних, арктичних та інших подібних до них експедиціях, посвідчені начальниками цих експедицій;

заповіти та доручення військовослужбовців та інших осіб, які перебувають на лікуванні в госпіталях, санаторіях та інших військово-лікувальних закладах, посвідчені начальниками, їх заступниками по медичній частині, старшими і черговими лікарями цих госпіталів, санаторіїв та інших військово-лікувальних закладів;

заповіти та доручення військовослужбовців, а в пунктах дислокації військових частин, з'єднань, установ і військово-навчальних закладів, де немає державних нотаріальних контор, приватних нотаріусів, посадових осіб та органів, що вчиняють нотаріальні дії, — також заповіти робітників і службовців, членів їх сімей і членів сімей військовослужбовців, посвідчені командирами (начальниками) цих частин, з'єднань, установ і закладів;

заповіти та доручення осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі, посвідчені начальниками місць позбавлення волі.

Посадові особи, перелічені в цій статті, зобов'язані негайно передати по одному примірнику посвідчених ними заповітів у державний нотаріальний архів чи в державну нотаріальну контору за постійним місцем проживання заповідача.

Капітани морських суден зобов'язані передати по одному примірнику посвідчених ними заповітів начальникові порту України або консулові України в іноземному порту для наступного направлення їх у державний нотаріальний архів чи державну нотаріальну контору за постійним місцем проживання заповідача.

Державна нотаріальна контора передає одержаний нею примірник заповіту на зберігання у відповідний державний нотаріальний архів з повідомленням про це заповідача та посадової особи, яка посвідчила заповіт.

Коли заповідач не мав постійного місця проживання в Україні або коли місце проживання заповідача невідоме, заповіт направляється в державний нотаріальний архів міста Києва.

Завідуючий державним нотаріальним архівом зобов'язаний перевірити законність заповіту, що надійшов на зберігання, і в разі встановлення невідповідності його законові повідомити про це заповідача і посадову особу, яка посвідчила заповіт.

Посвідчення заповітів і доручень посадовими особами, зазначеними у цій статті, провадиться з дотриманням вимог чинного законодавства в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ III.

ПРАВИЛА ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

ГЛАВА 4

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

Стаття 41. Місце вчинення нотаріальних дій

Нотаріальні дії можуть вчинятися будь-яким нотаріусом чи посадовою особою будь-якого виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів на всій території України, за винятком випадків, передбачених статтями 9, 36, 55, 60, 65, 66, 70—73, 85, 93 і 103 цього Закону, та інших випадків, передбачених законодавством України.

Нотаріальні дії вчиняються в приміщенні державної нотаріальної контори, в державному нотаріальному архіві, приміщенні, яке є робочим місцем приватного нотаріуса, чи приміщенні виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів. В окремих випадках, коли громадянин не може з'явитися в зазначене приміщення, а також коли того вимагають особливості посвідчуваної угоди, нотаріальні дії можуть бути вчинені поза вказаними приміщеннями.

Стаття 42. Строки вчинення нотаріальних дій

Нотаріальні дії вчиняються після їх оплати в день подачі всіх необхідних документів.

Вчинення нотаріальної дії може бути відкладено в разі необхідності витребування додаткових відомостей або документів від посадових осіб підприємств, установ і організацій або направлення документів на експертизу, а також якщо відповідно до закону нотаріус повинен впевнитись у відсутності у заінтересованих осіб заперечень проти вчинення цієї дії.

Строк, на який відкладається вчинення нотаріальної дії у цих випадках, не може перевищувати одного місяця.

За заявою заінтересованої особи, яка бажає звернутися до суду для оспорювання права або факту, про посвідчення якого просить інша заінтересована особа, вчинення нотаріальної дії повинно бути відкладено на строк не більше десяти днів. Якщо за цей строк від суду не буде одержано повідомлення про надходження заяви, нотаріальна дія повинна бути вчинена.

У разі одержання від суду повідомлення про надходження заяви заінтересованої особи, яка оспорює право або факт, про посвідчення якого просить інша заінтересована особа, вчинення нотаріальної дії зупиняється до вирішення справи судом.

Законодавством України можуть бути встановлені й інші підстави для відкладення і зупинення нотаріальних дій.

Стаття 43. Встановлення особи громадянина, який звернувся за вчиненням нотаріальної дії

При вчиненні нотаріальних дій нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, встановлюють особу громадянина, його представника або представника підприємства, установи, організації, що звернулися за вчиненням нотаріальних дій.

Встановлення особи здійснюється за паспортом або іншими документами, які виключають будь-які сумніви щодо особи громадянина, який звернувся за вчиненням нотаріальної дії.

Стаття 44. Перевірка дієздатності громадян та правоздатності юридичних осіб, які беруть участь в угодах

При посвідченні угод з'ясовується дієздатність громадян і перевіряється правоздатність юридичних осіб, які беруть участь в угодах. У разі укладення угоди представником перевіряються його повноваження.

Стаття 45. Підписання нотаріально посвідчуваних угод, заяв та інших документів

При посвідченні угод і вчиненні деяких інших нотаріальних дій у випадках, передбачених законодавством України, перевіряється справжність підписів учасників угод та інших осіб, які звернулись за вчиненням нотаріальної дії.

Нотаріально посвідчувані угоди, а також заяви та інші документи підписуються у присутності нотаріуса чи іншої посадової особи, яка вчиняє нотаріальну дію. Якщо угода, заява чи інший документ підписаний за відсутності цих посадових осіб, громадянин повинен особисто підтвердити, що документ підписаний ним.

Якщо громадянин внаслідок фізичної вади, хвороби або з інших поважних причин не може власноручно підписати угоду, заяву чи інший документ, за його дорученням і в його присутності та в присутності нотаріуса або іншої посадової особи, яка вчиняє нотаріальні дії, угоду, заяву чи інший документ може підписати інший громадянин. Про причини, з яких громадянин, заінтересований у вчиненні нотаріальної дії, не міг підписати документ, зазначається у посвідчувальному написі. Угоду не може підписувати особа, на користь або за участю якої її посвідчено.

Нотаріус чи інша посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, можуть не вимагати кожного разу з'явлення відомих їм посадових осіб підприємств, установ і організацій, якщо вони мають зразки підписів цих посадових осіб, одержані при особистому зверненні, а справжність їх підписів не викликає сумніву.

Стаття 46. Витребування відомостей і документів, необхідних для вчинення нотаріальних дій

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, вправі витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій.

Відповідні відомості і документи повинні бути подані в строк, вказаний нотаріусом або іншою посадовою особою, яка вчиняє нотаріальну дію. Цей строк не може перевищувати одного місяця.

Стаття 47. Вимоги до документів, що подаються для вчинення нотаріальних дій

Не приймаються для вчинення нотаріальних дій документи, що мають підчистки або дописки, закреслені слова чи інші незастережні виправлення, документи, текст яких неможливо прочитати внаслідок пошкодження, а також написані олівцем.

Тексти нотаріально посвідчуваних угод, засвідчуваних копій документів і виписок з них, тексти перекладів та заяв повинні бути написані ясно і чітко; числа і строки, що стосуються змісту посвідчуваних угод, мають бути позначені хоча б один раз словами, а назви юридичних осіб — без скорочень і з зазначенням їх адрес.

Прізвища, імена та по батькові громадян повинні бути написані повністю із зазначенням місць їх проживання.

Документи, викладені на двох і більше окремих аркушах, повинні бути прошиті, а аркуші пронумеровані і скріплені печаткою.

Стаття 48. Вчинення посвідчувальних написів та видача свідоцтв

При посвідченні угод, засвідченні вірності копій документів і виписок з них, справжності підпису на документах, вірності перекладу документів з однієї мови на іншу, а також при посвідченні часу пред'явлення документа на відповідних документах вчиняються посвідчувальні написи.

На підтвердження права на спадщину, права власності, посвідчення фактів, що громадянин є живим, про перебування його у певному місці, тотожності громадянина з особою, зображеною на фотокартці, про прийняття на збереження документів видаються відповідні свідоцтва.

Стаття 49. Відмова у вчиненні нотаріальних дій

Нотаріус чи інша посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, відмовляють у вчиненні нотаріальної дії, якщо:

вчинення такої дії суперечить законові;

дії підлягають вчиненню іншим нотаріусом чи іншою посадовою особою;

з проханням про вчинення нотаріальної дії звернулась недієздатна особа або представник, який не має необхідних повноважень;

угода, що укладається від імені юридичної особи, суперечить цілям, вказаним в її статуті чи положенні.

Нотаріус чи інша посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, не приймають для вчинення нотаріальних дій документи, якщо вони не відповідають вимогам законодавства або містять відомості, що порочать честь і гідність громадян.

Нотаріус чи інша посадова особа, що вчиняє нотаріальні дії, на прохання особи, якій відмовлено у вчиненні нотаріальної дії, повинні викласти причини відмови в письмовій формі і роз'яснити порядок її оскарження. У разі коли у вчиненні нотаріальної дії відмовляє нотаріус, він не пізніш як у триденний строк виносить постанову про таку відмову.

Стаття 50. Оскарження нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні

Заінтересована особа, яка вважає неправильною вчинену нотаріальну дію або відмову у вчиненні нотаріальної дії, вправі подати про це скаргу до районного (міського) народного суду за місцезнаходженням державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву, виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів чи робочого місця приватного нотаріуса.

Скарги на неправильне вчинення нотаріальної дії або відмову у її вчиненні консульською установою розглядаються в порядку, встановленому Консульським статутом України.

Скарги на неправильне посвідчення заповітів і доручень або на відмову в їх посвідченні посадовими особами, зазначеними в статті 40 цього Закону, подаються до суду за місцезнаходженням лікарні, іншого стаціонарного лікувально-профілактичного закладу, санаторію, будинку для престарілих та інвалідів, експедиції, госпіталю, військово-лікувального закладу, військової частини, з'єднання, установи, військово-навчального закладу, місця позбавлення волі.

Скарги на неправильне посвідчення заповіту або на відмову в його посвідченні капітаном морського судна або судна внутрішнього плавання, що плаває під прапором України, подаються до суду за місцем порту приписки судна.

Розгляд таких скарг провадиться районним (міським) народним судом у порядку, встановленому цивільним процесуальним законодавством України.

(Продовження на 6-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО НОТАРІАТ

(Продовження. Початок на 3, 4, 5 стор.).

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, можуть брати участь у справах за скаргами на нотаріальні дії або відмову в їх вчиненні як заінтересовані особи. При цьому вони мають права і несуть обов'язки осіб, які беруть участь у справі, в тому числі мають право оскаржувати рішення та ухвали суду.

Спір про право, оснований на вчиненій нотаріальній дії, розглядається судом або арбітражним судом у порядку позовного провадження.

Стаття 51. Заходи, що вживаються нотаріусами та іншими посадовими особами, які вчиняють нотаріальні дії, при виявленні порушення закону

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, виявивши при вчиненні нотаріальних дій порушення закону громадянами або окремими посадовими особами, повідомляють про це для вжиття необхідних заходів відповідні підприємства, установи, організації або прокуратуру.

Якщо справжність поданого документа викликає сумнів, нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, вправі затримати цей документ і направити його на експертизу.

Стаття 52. Реєстрація нотаріальних дій

Усі нотаріальні дії, вчинені нотаріусами чи посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, реєструються в реєстрах нотаріальних дій.

Форми реєстрів для реєстрації нотаріальних дій, нотаріальних свідоцтв, посвідчувальних написів на угодах і засвідчуваних документах встановлюються Міністерством юстиції України.

Стаття 53. Видача дубліката нотаріально посвідченого документа

У разі втрати документа, посвідченого або виданого нотаріусом чи посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, за письмовою заявою осіб, перелічених у частині другій статті 8 цього Закону, видається дублікат втраченого документа.

Видача дубліката втраченого документа здійснюється державним нотаріальним архівом. До передачі в архів примірників документів, посвідчених або виданих нотаріусом чи посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, дублікат втраченого документа видається відповідно нотаріусом чи посадовою особою виконавчого комітету за місцем його зберігання.

Державний нотаріальний архів чи державна нотаріальна контора видають також дублікати заповітів, які надійшли на зберігання від посадових осіб, зазначених у статті 40 цього Закону.

ГЛАВА 5
ПОСВІДЧЕННЯ УГОД

Стаття 54. Угоди, що посвідчуються у нотаріальному порядку

Нотаріуси та посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують угоди, щодо яких законодавством встановлено обов'язкову нотаріальну форму, а також за бажанням сторін й інші угоди.

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, перевіряють, чи відповідає зміст посвідчуваної ними угоди вимогам закону і дійсним намірам сторін.

Стаття 55. Посвідчення угод про відчуження та заставу майна

Угоди про відчуження та заставу майна, що підлягає реєстрації, посвідчуються за умови подання документів, які підтверджують право власності на майно, що відчужується або заставляється.

При посвідченні угод про відчуження або заставу жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна перевіряється відсутність заборони відчуження або арешту майна.

В разі наявності заборони угода про відчуження майна, обтяженого боргом, посвідчується лише у разі згоди кредитора і набувача на переведення боргу на набувача.

Посвідчення угод про відчуження або заставу жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна провадиться за місцезнаходженням вказаного майна.

Угоди про відчуження жилого будинку, будівництво якого не закінчено, посвідчуються за наявності рішення виконавчого комітету місцевої Ради народних депутатів або відповідної місцевої державної адміністрації про згоду на таке відчуження.

Стаття 56. Посвідчення заповітів

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують заповіти дієздатних громадян, складені відповідно до вимог законодавства України і особисто подані ними нотаріусу чи іншій посадовій особі, яка вчиняє нотаріальні дії.

Посвідчення заповіту через представника, а також одного заповіту від імені кількох осіб не допускається.

При посвідченні заповіту від заповідача не вимагається подання доказів, які підтверджують його право на майно, що заповідається.

Стаття 57. Порядок зміни і скасування заповітів

Нотаріус, завідуючий державним нотаріальним архівом, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів при одержанні заяви про скасування заповіту, а також при наявності нового заповіту, який скасовує чи змінює раніше складений заповіт, роблять про це відмітку на примірнику заповіту, що зберігається в державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса, в державному нотаріальному архіві чи у виконавчому комітеті сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, та в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій.

Справжність підпису на заяві про скасування або зміну заповіту повинна бути нотаріально засвідчена.

Нотаріус, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яким в ході посвідчення заповіту стало відомо про наявність раніше складеного заповіту, повідомляють про вчинену нотаріальну дію державний нотаріальний архів чи нотаріуса, виконавчий комітет сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, де зберігається примірник раніше посвідченого заповіту. Викладене стосується і державного нотаріуса, який одержав на зберігання заповіт, посвідчений однією із посадових осіб, перелічених у статті 40 цього Закону.

Стаття 58. Посвідчення доручень. Припинення дії доручень

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують доручення, складені від імені однієї або кількох осіб, на ім'я однієї особи або кількох осіб.

Строк, на який може бути видано доручення, визначається цивільним законодавством України.

Доручення, видане в порядку передоручення, підлягає нотаріальному посвідченню після подання основного документа, в якому застережено право на передоручення, або після подання доказів того, що представник за основним дорученням примушений до цього обставинами для охорони інтересів особи, яка видала доручення.

Доручення, видане в порядку передоручення, не може містити в собі більше прав, ніж їх передано за основним дорученням. Строк дії доручення, виданого за передорученням, не може перевищувати строку дії основного доручення, на підставі якого воно видане.

Припинення дії доручення провадиться в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Стаття 59. Кількість примірників документів, в яких викладено зміст угод

Документи, в яких викладено зміст угод, що посвідчуються в нотаріальному порядку, подаються нотаріусу або посадовій особі виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії, не менш ніж у двох примірниках, один з яких залишається у справах державної нотаріальної контори, приватного нотаріуса, у виконавчому комітеті сільської, селищної, міської Ради народних депутатів.

ГЛАВА 6
ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ДО ОХОРОНИ СПАДКОВОГО МАЙНА

Стаття 60. Охорона спадкового майна

Державний нотаріус за місцем відкриття спадщини за повідомленням підприємств, установ, організацій, громадян або за своєю ініціативою, а в населених пунктах, де немає державної нотаріальної контори, — посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії, вживають заходів до охорони спадкового майна, коли це потрібно в інтересах спадкоємців, відказоодержувачів, кредиторів або держави. Ці заходи вживаються ними безпосередньо або шляхом доручення державним нотаріусам чи посадовим особам виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів за місцезнаходженням майна.

Посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів повідомляють державного нотаріуса за місцем відкриття спадщини про вжиті заходи щодо охорони спадкового майна.

За повідомленням громадян, підприємств, установ, організацій заходи щодо охорони спадкового майна можуть вживатися державними нотаріусами або посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, за місцезнаходженням цього майна з повідомленням про вжиті заходи державного нотаріуса за місцем відкриття спадщини.

Стаття 61. Опис спадкового майна і передача його на зберігання

Для охорони спадкового майна державні нотаріуси та посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів провадять опис майна і передають його на зберігання спадкоємцям або іншим особам.

Якщо у складі спадщини є майно, що потребує управління, а також у разі подання позову кредиторами спадкодавця до прийняття спадщини спадкоємцями державний нотаріус призначає хранителя майна. У місцевості, де немає державної нотаріальної контори, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів призначає у цих випадках над спадковим майном опікуна.

Хранителі, опікуни та інші особи, яким передано на зберігання спадкове майно, попереджаються про відповідальність за розтрату або приховування спадкового майна, а також про матеріальну відповідальність за заподіяні збитки.

Стаття 62. Винагорода за зберігання спадкового майна

Хранителі, опікуни та інші особи, яким передано на зберігання спадкове майно, якщо вони не є спадкоємцями, мають право одержати від спадкоємців винагороду за зберігання спадкового майна в розмірі, передбаченому чинним законодавством України.

Вказані особи також мають право на відшкодування необхідних витрат по зберіганню і управлінню спадковим майном, за відрахуванням фактично одержаної вигоди від використання цього майна.

Стаття 63. Повідомлення спадкоємців про відкриття спадщини

Державний нотаріус, який одержав від спадкоємців повідомлення про відкриття спадщини, зобов'язаний повідомити про це тих спадкоємців, місце проживання або роботи яких йому відоме.

Державний нотаріус може також зробити виклик спадкоємців шляхом публічного оголошення або повідомлення про це у пресі.

Стаття 64. Видача грошових сум із спадкового майна

Державний нотаріус до прийняття спадщини одним чи всіма спадкоємцями, а якщо спадщина переходить до держави, то до видачі державі свідоцтва про право на спадщину дає розпорядження про видачу із спадкового майна грошових сум на покриття витрат:

по догляду за спадкодавцем під час його хвороби, а також на його поховання;

на утримання осіб, які перебували на утриманні спадкодавця;

на задоволення претензій, зумовлених законодавством про працю, та інших претензій, прирівняних до них;

на охорону спадкового майна і управління ним, а також витрат, пов'язаних із повідомленням спадкоємців про відкриття спадщини.

За заявою громадської організації за місцем останньої роботи або проживання спадкодавця, родичів чи інших близьких осіб померлого, у якого не залишилось спадкоємців, про встановлення йому надгробка, державний нотаріус в разі наявності грошового вкладу на ім'я померлого дає розпорядження банківській установі про переказ підприємству або організації, що встановлює надгробок, його вартості.

В разі відсутності у складі спадкового майна грошових сум державний нотаріус дає розпорядження про видачу із спадкового майна речей, вартість яких не повинна перевищувати суми фактично зроблених витрат на потреби, зазначені у частинах першій та другій цієї статті.

Стаття 65. Припинення охорони спадкового майна

Охорона спадкового майна триває до прийняття спадщини всіма спадкоємцями, а якщо її не прийнято — до закінчення строку, встановленого цивільним законодавством України для прийняття спадщини.

Про припинення охорони спадкового майна державний нотаріус за місцем відкриття спадщини попередньо повідомляє спадкоємців, а в разі переходу майна за правом спадкоємства до держави — відповідні фінансові органи.

ГЛАВА 7
ВИДАЧА СВІДОЦТВ ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ

Стаття 66. Свідоцтво про право на спадщину та строки його видачі

На майно, що переходить за правом спадкоємства до спадкоємців або держави, державним нотаріусом за місцем відкриття спадщини видається свідоцтво про право на спадщину.

Видача свідоцтва провадиться у строки, встановлені цивільним законодавством України.

Стаття 67. Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину

Свідоцтво про право на спадщину видається за письмовою заявою спадкоємців, які прийняли спадщину в порядку, встановленому цивільним законодавством, на ім'я всіх спадкоємців або за їх бажанням кожному з них окремо.

Спадкоємці, які пропустили строк для прийняття спадщини, можуть бути за згодою всіх інших спадкоємців, які прийняли спадщину, включені до свідоцтва про право на спадщину як такі.

(Продовження на 7-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО НОТАРІАТ

(Продовження. Початок на 3, 4, 5, 6-й стор.).

що прийняли спадщину. Така згода спадкоємців повинна бути викладена у письмовій формі і подана державній нотаріальній конторі до видачі свідоцтва про право на спадщину.

Про видачу свідоцтва про право на спадщину на ім'я неповнолітнього чи недієздатного спадкоємця державний нотаріус повідомляє органи опіки та піклування за місцем проживання спадкоємця для охорони його майнових інтересів.

При переході спадкового майна до держави свідоцтво про право на спадщину видається відповідному фінансовому органові.

Стаття 68. Видача свідоцтва про право на спадщину за законом

Державний нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, та склад спадкового майна.

Спадкоємці за законом, які позбавлені можливості подати документи, що підтверджують наявність підстав для закликання до спадкоємства, можуть бути за письмовою згодою всіх інших спадкоємців, які прийняли спадщину і подали докази родинних, шлюбних чи інших відносин із спадкодавцем, включені до свідоцтва про право на спадщину.

Стаття 69. Видача свідоцтва про право на спадщину за заповітом

Державний нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом перевіряє факт смерті спадкодавця, наявність заповіту, час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна.

Державний нотаріус також перевіряє коло осіб, які мають право на обов'язкову частку в спадщині.

ГЛАВА 8
ВИДАЧА СВІДОЦТВА ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЧАСТКУ В СПІЛЬНОМУ МАЙНІ ПОДРУЖЖЯ

Стаття 70. Видача свідоцтв на підставі спільної заяви

Нотаріус на підставі спільної письмової заяви подружжя видає одному або кожному з них свідоцтво про право власності на частку в спільному майні подружжя, набутому ним за час шлюбу.

Таке свідоцтво може бути видане кожному з подружжя як під час перебування у шлюбі, так і після розірвання шлюбу.

Свідоцтво про право власності на жилий будинок, квартиру, дачу, садовий будинок, гараж, земельну ділянку та інше нерухоме майно видається нотаріусом за місцем його знаходження.

Стаття 71. Видача свідоцтва в разі смерті одного з подружжя

У разі смерті одного з подружжя свідоцтво про право власності на частку в їх спільному майні видається державним нотаріусом на підставі письмової заяви другого з подружжя, з наступним повідомленням спадкоємців померлого, які прийняли спадщину. Таке свідоцтво може бути видане на половину спільного майна.

На підставі письмової заяви спадкоємців, які прийняли спадщину, за згодою другого з подружжя, що є живим, у свідоцтві про право власності може бути визначена і частка померлого у спільній власності.

Свідоцтво про право власності на частку в спільному майні подружжя в разі смерті одного з них видається державним нотаріусом за місцем відкриття спадщини.

ГЛАВА 9
ВИДАЧА СВІДОЦТВА ПРО ПРИДБАННЯ ЖИЛИХ БУДИНКІВ З ПРИЛЮДНИХ ТОРГІВ

Стаття 72. Видача свідоцтва про придбання жилого будинку з прилюдних торгів

Придбання жилого будинку з прилюдних торгів оформлюється нотаріусом за місцезнаходженням будинку шляхом видачі набувачу свідоцтва про придбання жилого будинку. Якщо торги не відбулися, свідоцтво про придбання жилого будинку видається стягувачеві. Такі свідоцтва видаються на підставі відповідно копії акта про продаж будинку з прилюдних торгів чи копії акта про те, що будинок залишено за стягувачем у зв'язку з тим, що торги не відбулися.

ГЛАВА 10
НАКЛАДАННЯ ЗАБОРОНИ ВІДЧУЖЕННЯ НЕРУХОМОГО МАЙНА

Стаття 73. Накладання заборони

Державний нотаріус чи посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів за місцезнаходженням жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, іншого нерухомого майна чи розташування земельної ділянки накладають заборону їх відчуження:

за повідомленням установи банку, підприємства чи організації про видачу громадянину позички на будівництво, капітальний ремонт чи купівлю жилого будинку;

при посвідченні договору довічного утримання;

при посвідченні договору про заставу жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна;

в усіх інших випадках, передбачених законом.

Стаття 74. Зняття заборони

Одержавши повідомлення установи банку, підприємства чи організації про погашення позички, повідомлення про припинення договору застави, а також припинення чи розірвання договору довічного утримання, державний нотаріус або посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів знімає заборону відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна.

ГЛАВА 11
ЗАСВІДЧЕННЯ ВІРНОСТІ КОПІЙ ДОКУМЕНТІВ І ВИПИСОК З НИХ, СПРАВЖНОСТІ ПІДПИСІВ І ВІРНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Стаття 75. Засвідчення вірності копій документів

Нотаріуси, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, засвідчують вірність копій документів, виданих підприємствами, установами і організаціями за умови, що ці документи не суперечать законові, мають юридичне значення і засвідчення вірності їх копій не заборонено законом.

Вірність копії документа, виданого громадянином, засвідчується у тих випадках, коли справжність підпису громадянина на оригіналі цього документа засвідчена нотаріусом або посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів чи підприємством, установою, організацією за місцем роботи, навчання, проживання чи лікування громадянина.

Стаття 76. Засвідчення вірності копії з копії документа

Вірність копії з копії документа може бути засвідчена нотаріусом, посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, якщо вірність копії засвідчена в нотаріальному порядку або якщо ця копія видана підприємством, установою, організацією, що видала оригінал документа. В останньому випадку копія документа повинна бути викладена на бланку даного підприємства, установи, організації з прикладенням печатки і з відміткою про те, що оригінал документа знаходиться на даному підприємстві, в установі, організації.

Стаття 77. Засвідчення вірності виписки з документа

Вірність виписки може бути засвідчена лише у тому разі, коли її зроблено з документа, в якому міститься рішення кількох не зв'язаних між собою питань. Виписка повинна відтворювати повний текст частини документа з певного питання.

Засвідчення вірності виписки з документа здійснюється за правилами, передбаченими статтями 75 і 76 цього Закону.

Стаття 78. Засвідчення справжності підпису на документах

Нотаріус, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів засвідчують справжність підпису на документах, зміст яких не суперечить законові і які не мають характеру угод та не містять у собі відомостей, що порочать честь і гідність людини.

На угоді може бути засвідчена справжність підпису особи, що підписалась за іншу особу, яка не могла це зробити власноручно внаслідок фізичної вади, хвороби або з інших поважних причин.

Нотаріус, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, засвідчуючи справжність підпису, не посвідчують факти, викладені у документі, а лише підтверджують, що підпис зроблено певною особою.

Стаття 79. Засвідчення вірності перекладу

Нотаріус засвідчує вірність перекладу документа з однієї мови на іншу, якщо він володіє відповідними мовами.

Якщо нотаріус не володіє відповідними мовами, переклад документа може бути зроблено перекладачем, справжність підпису якого засвідчує нотаріус.

ГЛАВА 12
ПОСВІДЧЕННЯ ФАКТІВ

Стаття 80. Посвідчення факту, що громадянин є живим

Нотаріус на прохання громадянина посвідчує факт, що громадянин є живим.

Посвідчення факту, що неповнолітній є живим, провадиться на прохання його законних представників (батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника).

На підтвердження зазначеної обставини нотаріус видає заінтересованим особам свідоцтво.

Стаття 81. Посвідчення факту перебування громадянина в певному місці

Нотаріус на прохання громадянина посвідчує факт перебування його в певному місці.

Посвідчення факту перебування в певному місці неповнолітнього провадиться на прохання його законних представників (батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника).

На підтвердження зазначеної обставини нотаріус видає заінтересованим особам свідоцтво.

Стаття 82. Посвідчення тотожності громадянина з особою, зображеною на фотокартці

Нотаріус на прохання громадянина посвідчує його тотожність з особою, зображеною на поданій громадянином фотокартці.

На підтвердження зазначеної обставини нотаріус видає цьому громадянинові свідоцтво.

Стаття 83. Посвідчення часу пред'явлення документа

Нотаріус посвідчує час пред'явлення йому документа. На підтвердження цієї обставини нотаріус робить посвідчувальний напис на документі з зазначенням особи, що його пред'явила.

Стаття 84. Передача заяв громадян, підприємств, установ та організацій

Нотаріус передає заяви громадян, підприємств, установ та організацій іншим громадянам, підприємствам, установам і організаціям, якщо вони не суперечать закону та не містять відомостей, що порочать честь і гідність людини. Заяви передаються поштою із зворотним повідомленням або особисто адресатам під розписку. Заяви можуть передаватися також з використанням технічних засобів.

На прохання особи, що подала заяву, їй видається свідоцтво про передачу заяви.

ГЛАВА 13
ПРИЙНЯТТЯ В ДЕПОЗИТ ГРОШОВИХ СУМ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Стаття 85. Прийняття в депозит грошових сум і цінних паперів

Нотаріус у передбачених законодавством України випадках приймає від боржника в депозит грошові суми і цінні папери для передачі їх кредитору.

Про надходження грошових сум і цінних паперів нотаріус повідомляє кредитора і на його вимогу видає йому грошові суми і цінні папери.

Прийняття нотаріусом грошових сум і цінних паперів провадиться за місцем виконання зобов'язання.

Стаття 86. Повернення прийнятих у депозит грошових сум і цінних паперів

Повернення грошових сум і цінних паперів особі, яка внесла їх у депозит (дебітору), допускається лише за письмовою згодою на те особи, на користь якої було зроблено внесок (кредитора), або за рішенням суду.

ГЛАВА 14
ВЧИНЕННЯ ВИКОНАВЧИХ НАПИСІВ

Стаття 87. Стягнення грошових сум або витребування майна за виконавчим написом

Для стягнення грошових сум або витребування від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість.

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 88. Умови вчинення виконавчих написів

Нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем та за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями — не більше одного року.

Якщо для вимоги, за якою видається виконавчий напис, законом встановлено інший строк давності, виконавчий напис видається у межах цього строку.

Стаття 89. Зміст виконавчого напису

Виконавчий напис повинен містити:

посаду, прізвище та ініціали нотаріуса, який вчиняє виконавчий напис;

найменування і адресу стягувача;

найменування і адресу боржника;

зазначення строку, за який провадиться стягнення;

зазначення сум, що підлягають стягненню, або предметів, які підлягають витребуванню, в тому числі пені, процентів, якщо такі належать;

зазначення розміру плати, сум державного мита, сплачуваного стягувачем, або мита, яке підлягає стягненню з боржника;

дату (рік, місяць, число) вчинення виконавчого напису;

номер, під яким виконавчий напис зареєстровано в реєстрі;

підпис нотаріуса, який вчинив виконавчий напис, печатку.

Стаття 90. Порядок стягнення за виконавчим написом

Стягнення за виконавчим написом провадиться в порядку, встановленому цивільним процесуальним законодавством України для виконання судових рішень.

Стаття 91. Строк пред'явлення виконавчого напису

Виконавчий напис, за яким стягувачем або боржником є громадянин, може бути пред'явлено до примусового виконання протягом трьох років, а з усіх інших вимог — протягом одного року з моменту вчинення виконавчого напису, якщо законодавством України не встановлено інших строків.

Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого напису провадиться відповідно до цивільного процесуального законодавства України.

(Закінчення на 8-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО НОТАРІАТ

(Закінчення. Початок на 3—7-й стор.).

ГЛАВА 15 ВЧИНЕННЯ ПРОТЕСТІВ ВЕКСЕЛІВ, ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ЧЕКІВ ДО ПЛАТЕЖУ І ПОСВІДЧЕННЯ НЕОПЛАТИ ЧЕКІВ

Стаття 92. Вчинення протестів векселів

Протест векселів про неоплату, неакцепт або недатування акцепту провадиться нотаріусами відповідно до законодавства України про переказний і простий вексель.

Стаття 93. Прийняття чеків для пред'явлення до платежу і посвідчення неоплати чеків

Нотаріуси за місцем знаходження платника приймають для пред'явлення до платежу чеки, подані після закінчення десяти днів, а іноземні чеки — після закінчення шести місяців з дня видачі чека, але не пізніше 12-ої години наступного після цього строку дня.

У разі неоплати чека нотаріус посвідчує неоплату шляхом напису на ньому за встановленою формою і робить про це відмітку в реєстрі. Одночасно з написом на чеку нотаріус надсилає повідомлення чекодавцеві про неоплату його чека банком і вчинення напису на чеку.

На прохання чекодержателя нотаріус у разі неоплати чека вчиняє виконавчий напис.

ГЛАВА 16 ВЧИНЕННЯ МОРСЬКИХ ПРОТЕСТІВ

Стаття 94. Заява про морський протест

Нотаріус приймає заяву капітана судна про морський протест, якщо в період плавання або стоянки судна мала місце подія, що може стати підставою для пред'явлення до судновласника майнових вимог.

Заява про морський протест має бути подана нотаріусу в порту України в строки, встановлені чинним законодавством України.

На підтвердження обставин, викладених у заяві про морський протест, нотаріусу в межах строків, установлених чинним законодавством, повинно бути подано на огляд судновий журнал і засвідчену капітаном виписку з суднового журналу.

Стаття 95. Складання акта про морський протест

Нотаріус на підставі заяви капітана, даних суднового журналу, а також опиту самого капітана і, по можливості, не менше чотирьох свідків з числа членів суднової команди, в тому числі двох, що належать до осіб командного складу, складає акт про морський протест і засвідчує його своїм підписом і печаткою. Примірник акта видається капітанові або уповноваженій ним особі.

ГЛАВА 17 ПРИЙНЯТТЯ ДОКУМЕНТІВ НА ЗБЕРІГАННЯ

Стаття 96. Зберігання документів нотаріусами

Нотаріуси приймають на зберігання документи за описом. Один примірник опису залишається у нотаріуса, а другий — видається особі, яка здала документи на зберігання.

На прохання особи нотаріус може прийняти документи без опису, якщо вони належним чином упаковані в присутності нотаріуса. Упаковка повинна бути скріплена печаткою нотаріуса, його підписом і підписом особи, яка здала документи на зберігання.

Особі, яка здала документи на зберігання, видається свідоцтво за встановленою формою.

Стаття 97. Повернення прийнятих на зберігання документів

Прийняті на зберігання документи повертаються на вимогу особи, яка здала їх на зберігання, або на вимогу уповноваженої нею особи при пред'явленні свідоцтва і примірника опису, чи за рішенням суду.

РОЗДІЛ IV. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ

Стаття 98. Застосування іноземного права

Нотаріуси відповідно до законодавства України, міжнародних договорів застосовують норми іноземного права.

Нотаріуси приймають документи, складені відповідно до вимог іноземного права, а також вчиняють посвідчувальні написи за формою, передбаченою іноземним законодавством, якщо це не суперечить законодавству України.

Стаття 99. Застосування права при охороні спадкового майна та при видачі свідоцтва про право на спадщину

Дії, пов'язані з охороною майна, що залишилося після смерті іноземного громадянина на території України, або майна, яке належить одержати іноземному громадянину після смерті громадянина України, а також з видачею свідоцтва про право на спадщину щодо такого майна, здійснюються відповідно до законодавства України.

Стаття 100. Прийняття нотаріусами документів, складених за кордоном

Документи, які складено за кордоном з участю іноземних властей або які від них виходять, приймаються нотаріусами за умови їх легалізації органами Міністерства закордонних справ України.

Без легалізації такі документи приймаються нотаріусами у тих випадках, коли це передбачено законодавством України, міжнародними договорами, в яких бере участь Україна.

Стаття 101. Зносини нотаріусів з іноземними органами юстиції

Порядок зносин нотаріусів з іноземними органами юстиції визначається законодавством України, міжнародними договорами.

Стаття 102. Забезпечення доказів, необхідних для ведення справ в органах іноземних держав

Нотаріуси забезпечують докази, необхідні для ведення справ в органах іноземних держав.

Дії для забезпечення доказів провадяться відповідно до цивільного процесуального законодавства України.

Стаття 103. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором встановлено інші правила про нотаріальні дії, ніж ті, що їх містить законодавство України, то при вчиненні нотаріальних дій застосовуються правила міжнародного договору.

Якщо міжнародний договір відносить до компетенції нотаріусів вчинення нотаріальної дії, не передбаченої законодавством України, нотаріуси вчиняють цю нотаріальну дію в порядку, встановлюваному Міністерством юстиції України.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
2 вересня 1993 року

Зверніть увагу

«Авітер» — на злітній смузі

3—7 жовтня у Національному виставочному центрі буде проведена виставка «Продукція промислових підприємств України». Державна промислово-іноваційна компанія «Авітер» — одна із відповідальних організаторок і учасниць експозиції «Машинобудування».

Нова підприємницька структура європейського типу, стаж якої не налічує і року, займається проблемами підприємств військово-промислового комплексу і, як «акумулятор» нових ідей, ставить перед собою глобальне завдання — розробку та освоєння на звільнених у результаті конверсії потужностях оборонних підприємств товарів народного вжитку. На цій виставці компанія «Авітер» репрезентуватиме виробничо-інвестиційний центр «Конверсія».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Екологія

МІНПРИРОДИ СЕБЕ ОКУПИЛО

Наприкінці минулого року Україна, Польща й Словаччина уклали угоду про збереження природних багатств Східних Карпат. Розпочато роботу з організації Карпатського біосферного заповідника. За наших скрутних часів це, звичайно, — справа не з легких.

Тож нещодавно представники природоохоронних органів трьох країн, а також Світового банку й екологічного Фонду Мак-Артура підписали у Вашингтоні меморандум про створення Фонду збереження біорізноманіття Східних Карпат.

Мета цього фонду — сприяння захисту довкілля Карпат, зокрема, розробка і здійснення стратегії стабілізації екосистеми лісів, організація екологічного моніторингу, наукових досліджень тощо.

Початковий капітал фонду склали внески Глобального екологічного фонду, що діє в рамках Світового банку, і Фонду Мак-Артура — по 300 тисяч доларів США. Заснований фонд відкрито для подальших внесків.

Заступник міністра охорони навколишнього природного середовища Василь Шевчук підписання меморандуму прокоментував так: знайшла розв'язання одна з екологічних проблем не лише України, бо карпатські ліси входять до складу «легенів» Європи. І додав, що тільки останнім часом Мінприроди на міжнародній діяльності «заробило» стільки, скільки держава витрачає на його утримання за рік.

Олексій БРЕУС.

Вітаємо!

ШЛЯХОМ ДОДОМУ

Садиба Мясоєдових у Полтаві — розкішний сад, два будинки з майстернями відомого художника — засвідчили високий смак господаря простотою, вишуканістю і зручністю водночас. Колись тут збирався цвіт української інтелігенції. А тепер онуки, приїхавши на малу батьківщину свого діда, побачили садибу занедбаною. І все ж Наніта (з Парижа) і Михайло (з Мюнхена) Модлери прибули на свято: на будинку, де тепер Полтавська обсерваторія, відкрито меморіальну дошку Івану Мясоєдову. Її автори — місцеві художники і скульптори Віктор Батурин, Євген Пудря, Віктор Цимбаліст, Микола Мордик.

Лідія ВІЦЕНЯ.

«ВЕЛИКА РОДИНА» ПОСТОЇТЬ ЗА СЕБЕ

В Івано-Франківську почала діяти спілка багатодітних сімей «Велика родина». Нова громадська організація має намір дбати про соціальний захист багатодітних сімей і за потреби надавати їм матеріальну та моральну підтримку.

Спорт

На аренах країни і світу

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 9 тур.

«Темп» — «Шахтар». 3:1 (2:1). Суддя Стоян (Алчевськ). 1200 глядачів. Голи: Капанадзе (7.85). Никончук (31) — у господарів; Кривенцов (4) — у гостей.

«Буковина» — «Верес». 1:1 (0·1). Авдиш (Сімферополь). 3000. Фінкель (76) — у господарів; Яворський (37) — у гостей.

«Волинь» — «Динамо». 1:3 (1:1). Дердо (Іллічівськ). 8500. Круковець (23, з пенальті) — у господарів; Шкапенко (4), Леоненко (77, з пенальті), Прудиус (89) — у гостей.

«Зоря-МАЛС» — «Металіст». 1:0 (0:0). Татулян (Київ). 3700. Кара-Мустафа (52).

«Торпедо» — «Дніпро». 1:1 (0:1). П'яних (Донецьк). 6000. Багмут (73) — у господарів; Мороз (21) — у гостей.

«Кривбас» — «Карпати». 2:0 (0:0). Мельничук (Сімферополь). 10000. Ниченко (71, з пенальті), Громов (89).

«Чорноморець» — «Кремінь». 4:1 (2:1). Звягінцев (Донецьк). 2000. Лебідь (39), Парфенов (43, з пенальті), Гусейнов (53), Богатир (78) — у господарів; Крячек (71) — у гостей.

«Нива» (Тернопіль) — «Таврія». 2:0 (1:0). Шебек (Київ). 8000. Тернавський (20, з пенальті), Волков (75, автогол).

«Нива» (Вінниця) — «Металург». 0:0. Лемех (Львів). 5500.

	В	Н	П	М	О
ДИНАМО	8	1	0	20—7	17
ЧОРНОМОРЕЦЬ	5	2	2	15—9	12
ШАХТАР	5	2	2	14—9	12
Дніпро	5	2	2	12—7	12
Верес	4	3	2	12—5	11
Кривбас	4	2	3	7—5	10
Нива Тр	4	1	4	13—9	9
Зоря-МАЛС	4	1	4	8—13	9
Таврія	3	3	3	10—7	9
Темп	2	5	2	9—7	9
Волинь	3	2	4	6—7	8
Карпати	2	4	3	6—8	8
Торпедо	2	4	3	5—7	8
Буковина	2	3	4	9—11	7
Металіст	1	4	4	6—15	6
Кремінь	2	1	6	4—11	5
Нива Вц	1	3	5	3—12	5
Металург	1	3	5	4—14	5

Першість країни. Перехідна ліга. 10 тур. «Авангард» — «Торпедо» — 0·1, «Хутровик» — «Віктор» — 3:2, «Фетровик» — «Сурож» — 0:0, «Бескид-Тім» — «Фрунзенець» — 0:2, «Електрон» — «Гарт» — 0:1, «Сіріус» — «Нива» — 1:0, «Прометей» ФК «Львів» — 3:1, «Оскол» — ЦСК ЗСУ — 2:0.

Волейбол. Чемпіонат Європи. Жінки. Брно. Матч за 1—2 місця. Росія — Чехія і Словаччина — 3:0. **Матч за 3—4 місця.** Україна — Італія — 3:1.

Хокей. Чемпіонат МХЛ. «Ітіль» — «Лада» — 2:1, «Динамо» — СКА — 0:2, «Крилья Советов» — «Тівалі» — 2:0, «Пардаугава» — «Сокіл» — 4:2, «Торпедо» Я — «Торпедо» НН — 0:1.

Гандбол. Кубок ІГФ. Жінки. «Спартак» (Київ, Україна) — «Ейндховен» (Нідерланди) — 36·13 (перший матч — 37:15). Чоловіки. СКА (Київ, Україна) — «Філіппос» (Греція) — 23:19 (перша гра — 21:22). Обидва українських клуби продовжать виступи в змаганнях.

Теніс. Минулої неділі в Києві на кортах «Динамо-АКВА» розпочався міжнародний турнір з призовим фондом 10 тисяч доларів — INKO KIEV LADIES OPEN BY AKVA. Першими розпочали змагання учасниці кваліфікаційних матчів. А завтра до боротьби вступить основна група. В її числі тенісистки з багатьох країн Європи. Змагання триватимуть до 10 жовтня. Вхід безплатний.

Пригода

ВИБУХ НА ЗАМОВЛЕННЯ

Днями у Херсоні на площі Жовтневої революції сталося нещастя. Зупинивши КамАЗ, вщент наповнений кавунами, водій вийшов з кабіни, щоб зазирнути в бак. Ледь відкрив його кришку — як стався потужний вибух. За лічені секунди полум'я охопило шофера й автомашину.

Причина трагедії — «удосконалення» паливної системи КамАЗу. Аби полегшити кризу з пальним, автомобілісти взялися за сумнівне раціоналізаторство. Постраждалий, щоб підігрівалася солярка для кращого згоряння, додумався прилаштувати вихлопну трубу під саморобним паливним баком.

Варто було краплині пального впасти на розпечений край труби, як стався вибух. Заради мізерної економії дорогої рідини водії ризикують власним життям.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в. о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.

⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 489.728.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Зам. 0311188.

1-у сторінку набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».